

Onderwerp Vaststellen Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017	Afdeling Stedelijke Ontwikkeling
Beslispunten 1. De raad voor te stellen de Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017 vast te stellen. 2. De bij het voorstel behorende 'waarderingcriteria' vast te stellen. Besluit College van B&W: Datum: 21/03/2017 Besloten conform voorstel: ja	Naam J. van den Berg
	Tel. 0164-277505
	Datum voorstel 03/02/2017
	Afstemming adviseurs W.C.H. Brouwers
	OR geraadpleegd: Niet van toepassing
	Akkoord
	Middelen 10/03/2017
	Paraferen Afdelingshoofd 15/03/2017
	Toets Bestuursadviseurs 17/03/2017
	Paraferen Directie
	Paraferen portefeuillehouder A.G.J. van der Weegen
	Secretaris A.C. Spindler.
	Burgemeester F.A. Petter
	Wethouder A.G.J. van der Weegen
	Wethouder A.J.M. Coppens
	Wethouder Y.J.M.M. Kammeijer-Luycks
	Wethouder P.A.M. van der Velden
	Openbare besluitenlijst

Onderwerp:

Vaststellen Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017

Beslispunten:

1. De raad voor te stellen de Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017 vast te stellen.
2. De bij het voorstel behorende 'waarderingscriteria' vast te stellen.

Inleiding:

De gemeente Bergen op Zoom heeft meer dan 800 (gemeentelijke) monumenten en wil zich graag profileren als monumentenstad. Deze monumenten worden beschermd door wet- en (locale)regelgeving als de Monumentenwet 1988 en de Erfgoedverordening gemeente Bergen op Zoom 2010.

Op 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Deze wet loopt vooruit op de Omgevingswet en vervangt een aantal wetten waaronder de Monumentenwet 1988, de Wet tot behoud van cultuurbezit en de Wet tot teruggave cultuurgoederen afkomstig uit bezet gebied. De Erfgoedwet omvat, in tegenstelling tot de Monumentenwet 1988, zowel onroerende monumenten als cultuurgoederen, samen aangeduid als cultureel erfgoed. Bij cultuurgoederen moet gedacht worden aan bijvoorbeeld museale (kunst)collecties waarvan de gemeente eigenaar is of die bij de gemeente in beheer zijn. De inwerkingtreding van de Erfgoedwet heeft ook voor de gemeente gevolgen. Zo dient bijvoorbeeld de Erfgoedverordening uit 2010 te worden aangepast aan de nieuwe grondslag en kan gebruik worden gemaakt van enkele nieuwe instrumenten om het cultureel erfgoed beter te beschermen.

Argumenten voor:

De Erfgoedverordening biedt de grondslag en bevat procedurele bepalingen voor het aanwijzen van onroerende zaken als gemeentelijk monument en voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor het wijzigen van reeds aangewezen gemeentelijke monumenten. Zonder de verordening kan geen cultureel erfgoed worden aangewezen en kan dit niet worden beschermd tegen sloop, aantasting en verwaarlozing. Daarnaast biedt de voorgestelde Erfgoedverordening 2017 bescherming tegen de vervreemding van museale collecties en cultuurgoederen.

Door de Erfgoedwet is het bereik van de gemeentelijke Erfgoedverordening in vergelijking met de huidige verordening zowel breder – het betreft nu (archeologische) monumenten én cultuurgoederen – als smaller: belangrijke onderwerpen zoals de aanwijzing of bescherming van stads- en dorpsgezichten of archeologische waarden en verwachtingen worden steeds meer geregeld via het bestemmingsplan. Per saldo leidt dit tot een vereenvoudigde Erfgoedverordening. Voor een groot deel zal de voorgestelde Erfgoedverordening gelijkenis vertonen met de huidige Erfgoedverordening. De actualisering van de verordening wordt tevens aangegerepen om enkele procedurele wijzigingen door te voeren. Hierbij In de bijlage bij het raadsvoorstel zijn de verschillen (was / wordt) tussen de huidige en voorgestelde erfgoedverordening opgenomen. De belangrijkste wijzigingen worden hierna kort besproken.

Gemeentelijk erfgoedregister

De gemeente is verplicht een register bij te houden van door de gemeente aangewezen cultuurgoederen. Bergen op Zoom heeft reeds een gemeentelijke monumentenlijst zodat in de basis voldaan wordt aan deze eis. Er wordt onderzocht in hoeverre deze lijst toegankelijker kan worden gemaakt. Hierbij moet dan worden geacht aan ontsluiting via de website. Indien museale collecties worden aangewezen, dienen deze ook in het register opgenomen te worden.

Waarderingscriteria

U wordt voorgesteld de bij dit voorstel gevoegde 'waarderingscriteria' vast te stellen. De huidige Erfgoedverordening kent geen criteria. Op basis van deze criteria wordt bepaald of een onroerende zaak in aanmerking komt voor plaatsing op de erfgoedlijst. Het is gebruikelijk, en in rechtspraak geaccepteerd, om aan de hand van dit systeem de monumentale waarde van een zaak te bepalen. In de verschillende aanwijzingsprocedures werd ook gebruik gemaakt van waarderingscriteria, maar niet steeds dezelfde. Om meer uniformiteit in de aanwijzingsprocedure te krijgen wordt voorgesteld om de waarderingscriteria onderdeel uit te laten maken van de verordening. Mochten de criteria nadien toch aanpassing behoeven, bent u bevoegd om deze opnieuw vast te stellen.

Inventarisatie cultuurgoederen

Uit een quick scan volgt dat de gemeente op dit moment geen collecties heeft die voor aanwijzing in aanmerking komen. Enkele collecties zijn reeds door het rijk aangewezen op grondslag van andere regelgeving, zodat ze niet ook van gemeentewege aangewezen kunnen worden. Mochten er in de toekomst wel collecties zijn die voor aanwijzing in aanmerking komen dan biedt de voorgestelde Erfgoedverordening hiertoe in ieder geval de grondslag, zij het dat de waarde van deze aanwijzing beperkt is en alleen ziet op het niet zonder meer kunnen vervreemden van deze cultuurobjecten. De verordening dient sowieso eerst te worden vastgesteld en in werking te treden alvorens er eventuele collecties kunnen worden aangewezen.

Instandhoudingsplicht

Een belangrijke reden om de verordening zo spoedig als mogelijk aan de raad ter vaststelling aan te bieden betreft de toepassing van de zogenaamde 'instandhoudingsplicht'. Deze instandhoudingsplicht biedt een grondslag om instandhouding van gemeentelijke monumenten af te dwingen bij de eigenaar. Een eigenaar voldoet in ieder geval niet aan de instandhoudingsplicht als langdurig geen of gebrekkig onderhoud is uitgevoerd en daarbij van één of meer onderdelen van het monument (bijvoorbeeld dak, muren, schilderwerk of constructie) de onderhoudstermijn aantoonbaar is verlopen en die situatie tot gevolg heeft dat de instandhouding van het monument gevaar loopt. Noodzakelijk onderhoud betekent in dit verband zoveel als het herstellen, repareren of gedeeltelijk vervangen van delen van het monument die door slijtage of een van buiten komende oorzaak niet meer normaal functioneren of onbruikbaar zijn geworden. Daarnaast gaat het ook om maatregelen die erop zijn gericht geleidelijke achteruitgang en natuurlijk verval van materialen tegen te gaan. De instandhoudingsplicht voor rijksmonumenten volgt uit de Erfgoedwet zelf. Ook hier staat de gemeente voor de handhaving aan de lat.

Het opnemen van een instandhoudingsplicht heeft geen zin als hierop niet wordt toegezien en tegen overtredingen niet wordt gehandhaafd. Handhaving van dit voorschrift wordt uitgevoerd overeenkomstig het gemeentelijk handhavingsbeleid.

Er vindt in 2017 een inventarisatie plaats van de gemeentelijke monumenten die mogelijk met toepassing van de instandhoudingsplicht dienen te worden aangeschreven. De inschatting is dat het gaat om een tiental monumenten. Saillant detail is dat enkele van deze monumenten bij de gemeente in eigendom zijn. In 2018 zal hierop actief handhavend worden opgetreden en zal ook verder onderdeel gaan uitmaken van het handhavingsuitvoeringsbeleid. Mogelijk speelt hierbij nog wel een capaciteitsvraag. Ten aanzien van overtredingen van de instandhoudingsplicht wordt de raad via het handhavingsjaarverslag geïnformeerd.

Omgevingswet

Zoals het er nu naar uitziet zal de Omgevingswet op 1 januari 2019 in werking treden. De Erfgoedwet zal op termijn opgaan in de Omgevingswet zodat erfgoed een integraal onderdeel wordt van (de kwaliteit van) de fysieke leefomgeving. In de Omgevingswet en Invoeringswet zal het bestaande stelsel van monumenten- en sloopvergunningen nagenoeg één-op-één worden overgenomen. Hetgeen geregeld is in de voorgestelde Erfgoedverordening zal op termijn opgenomen moeten worden in het omgevingsplan. Hiermee komt ook de Erfgoedverordening op termijn als zelfstandig instrument te vervallen. Het is zaak om erfgoed(beleid) op tijd te laten aansluiten bij het omgevingsplan en de omgevingsvisie.

Argumenten tegen, alternatieven en risico's:

De VNG-modelerfgoedverordening is als uitgangspunt genomen bij het opstellen van een nieuwe verordening. Door de VNG wordt een verordening voorgesteld die conform het begrip 'cultureel erfgoed' meer omvat dan alleen monumenten. De reikwijdte van de nieuwe verordening wordt dan ook uitgebreid met cultuurobjecten. De VNG-modelerfgoedverordening kent enkele facultatieve artikelen. In het bijgevoegde raadsvoorstel wordt aangegeven op welke wijze met deze alternatieven wordt omgegaan. Daarnaast wordt – artikelsgewijs – in het raadsvoorstel aangegeven van welke artikelen van de VNG-modelerfgoedverordening worden afgeweken.

Geïdentificeerde risico's

Risico-onderdelen	Risico	Risico-omschrijving	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1. Realiseren maatschappelijke effecten	NvT				
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak	NvT				
3. Imago gemeente	NvT				
4. Algemene en externe omgeving	NvT				
5. Veiligheid	NvT				
6. Financiën	NvT				
7. Juridisch	NvT				
8. Planning	NvT				
9. Kwaliteit uitvoering	NvT				
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners	NvT				

Financiën:

Mogelijk alleen financiële consequenties in verband met het handhaven van de naleving van de instandhoudingsplicht uit de Erfgoedverordening. Op voorhand is niet uit te sluiten dat zich bij handhaving en toezicht een capaciteitsvraag kan voordoen. Deze vraag kan nu nog niet concreet worden beantwoord. Mochten de financiële consequenties bekend zijn, dan zal dit aan u en de raad op de gebruikelijke wijze via beleidscyclus worden gecommuniceerd.

Daarnaast valt ook niet uit te sluiten dat uitvoering van de instandhoudingsplicht financiële consequenties heeft voor de gemeente zelf. Indien gemeentelijke monumentale panden niet aan de instandhoudingsplicht voldoen, dient de gemeente deze panden op te knappen. De gemeente heeft hierin immers ook een voorbeeldfunctie. Hoe hoog deze kosten zijn, kan op dit moment niet worden ingeschat.

Communicatie:

Het voorstel is tot stand gekomen in samenspraak met het team Veiligheid, Toezicht en Handhaving en een medewerker van het Markiezenhof. Het voorstel is voorbesproken met de portefeuillehouder voor erfgoed en monumenten. Daarnaast is de Vereniging Binnenstad en de Heemkundekring middels een informatiebijeenkomst op de hoogte gebracht van de voorgestelde nieuwe Erfgoedverordening. De vastgestelde Erfgoedverordening zal ter kennisname worden gebracht aan de Provincie Noord-Brabant en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Tekstvoorstel openbare besluitenlijst:

Het college heeft de raad voorgesteld om de Erfgoedverordening 2017 vast te stellen. Daarnaast heeft het college de waarderingscriteria vastgesteld die mede bepalend zijn voor de aanwijzing van gemeentelijke monumenten.

Uitvoering:

De Afdeling Stedelijke Ontwikkeling is belast met de uitvoering van de Erfgoedverordening 2017 wat betreft de voorbereiding voor aanwijzing van materieel erfgoed en het verlenen van omgevingvergunningen voor het in enig opzicht wijzigen van een aangewezen monument. De zorg voor de cultuurgoederen ligt bij het Markiezenhof. Toezicht en handhaving van de erfgoedverordening 2017 ligt bij de Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling, team Veiligheid Toezicht en Handhaving.

Bijlagen:

Documentnummer	Onderwerp
B17-005780	model-erfgoedverordening-2016-definitief
B17-005869	Waarderingscriteria
B17-006061	Bijlage was wordt bij Erfgoedverordening 2017
B17-006070	Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2010
RVB17-0005	

Procesinformatie

Groot project: Nee

Interne afstemming:

Naam

A.J.H. van Eekelen

J.C. Gunter

B.A.M. Suijkerbuijk

E.J.P. de Koster

K.P. Melis

H.A. Krouwel

Externe afstemming:

Karin Rietbroek (Markiezenhof)

Burgerpanel geraadpleegd: nee

Behelst het voorstel een risico rondom bestuurlijke integriteit of kan er sprake zijn van belangenverstrengeling?
Nee